

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA

și ADMINISTRȚIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
stratie.
Multumite publice și Lou
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

O uniune a statelor din Europa de mijloc.

— Propunerea lui Fr. de Liszt. —

III.

Capitolul (II) care urmează nu ne interesează acum atât de mult, ca celelalte. E vorba de o analiză a stărilor interne din Germania. Redau numai constatările:

Și statul german va trebui să se prefacă după războiu.

Partidele politice vor reveni — vor trebui să revină, fiindcă un stat, care are vigoare trebuie să aibă partide. Unde nu există e amorteală, decadentă. Firește, multe puncte din programele partidelor vor trebui schimbate. Antagonismul, „veninul din luptele de partid va trebui să dispară.” Toți cetățenii patriei — Germani, Poloni, Danezi, Alsacieni, Lotaringieni — creștini și evrei — vor trebui să se stimeze mult mai mult reciproc, fiindcă au dat dovezi de iubire de patrie, în vremuri de grea cumpănă.

Și situația între popor și ministeriu se va îmbunătăți. Increderea reciprocă va fi mai mare.

Diplomația germană a suferit eșec pe întreaga linie. Opiniei publice și presei, care creiază această opinie publică, li s'a dat prea puțină importanță din partea biroației germane dominante. Va trebui ca statul să se îngrijească ca să se transplante cultura sa și în străinătate, ca să se câștige astfel încrederea și simpatia popoarelor străine.

IV.

În capitolul III analizează Liszt situația Germaniei față de Franța, Anglia și Rusia și pledează pentru o uniune a statelor din Europa de mijloc. Aceasta este tema principală a lucrării.

Să-i vedem argumentația.

Dreptul ginților s'a prefăcut în nimic dela începutul războiului. Fiecare popor beligerant a nesocotit acest drept. Dar ar fi o naivitate să crezi că după ce s'au potolit spiritele nu va mai fi nici un drept al ginților. Dimpotrivă. Comunitatea între țări se va stabili din nou și — cu dânsa — și dreptul ginților. După războiul acesta mondial începe o nouă epocă în istoria lumii. E vorba ca o alianță nouă a popoarelor, a țărilor, să asigure pentru viitor o dezvoltare deosebită de cea de astăzi, între țări. Dela deslegarea fericită a problemei, care zace în mâinile Germaniei — după Liszt — se va asigura pacea pentru multe generații, după războiu.

Comunitatea culturală a statelor a suferit naufragiu în 1914. Pentru ce? Cauza principală o află în lipsa oricărei coordonări organice. Statele din trecutul apropiat n'au format un organism, ci au fost un agregat din vre-o 50 de existențe cât se poate de eterogene.

Misiunea proximală va fi ca din agregatul acesta, căruia i-a luat echilibrul politica perfidă, împotriva Germaniei, a lui Eduard al

VII-lea, să se formeze un organism, care să aibă putere de viață. Acest organism se poate forma numai prin alianța mai multor grupuri de state, cari — în cercuri concentrice — să aibă interese comune, treptate.

„Problema va fi să întărim organizația așa de mult, ca să poată ținea piept cu efect față de pofta de a stăpâni a oricărui stat mondial.” (pg. 18).

Pot să vină în combinație trei state, cari ar putea periclita echilibrul unei astfel de uniuni: Franța, Rusia și Anglia.

Franța numai cu coloniile sale ajunge să poată ținea piept cu Germania. Cu toate acestea — de importanță mai mare este teritoriul Franței din Europa, unde Franța este cu 4000 de chilom. patr. mai mică decât Germania. Populația din Franța — 39,6 mil. — e mai puțin decât jumătate decât cea a Germaniei — 67 mil. Deja în 1914 n'ar fi fost în stare Franța singură să poarte războiu cu Germania.

După războiu nu va fi Franța mai puternică. Ori cum se va termina războiul — Franței i va trebui multă vreme ca să câștige puteri, pe urma pierderilor suferite. De „revanșă” va trebui să se lase. Finanțele ei vor fi sdruncinate. S'a încrezut prea mult în Rusia — împrumutându-i bani din greu. Desiluzia va urma în curând.

Pentru Rusia și Anglia nu va mai fi de atâta importanță o Franță istovită și va vedea poporul francez că a fost înșelat, folosit de două popoare cu scopuri egoiste, de Englezi și de Ruși.

Nu va trece mult și Franța nu va fi pentru uniunea plănuită un dușman temut. E de prevăzut că Anglia și Rusia nici nu vor a-

La „Librăria Concordia”

Arad, str. Deák Ferenc nr. 20

se află de vânzare cărți de rugăciuni, bisericești, literare, populare etc. etc.

Al. Cazaban. Ce nu se poate spune . . . 2—
Gonstanța Hodoș. Martirii 1'50
Cles Payot. Educația Voinței 2—
Guy de Maupassant. Inima noastră. Ro-
Nuvele și schițe 1'50
1000 doine, strigături și chiuituri ce să
obicinuesc la jocurile și petrecerile no-
astre populare 80—
N. Bălcescu. »Istoria Românilor sub Mihai
Vodă viteazul« 2—
Stendhal (Henry Beyle) »Despre amor«.
Traducere de G. A. Demetrescu. (Bibl.
pentru toți nr. 902—906 1'50
Mihail Eminescu. »Viața și opera sa«, de
vățător. Prețul —50
Culegere de cântări bisericești legată —30
Mărgăritarul sufletului. Carte de rugă-
ciuni și cântări întocmită pentru tre-
N. Zaharie. Ediție de lux 4—

buintele vieții. Legată simplu Cor. 1—
în piele 3'20 Cor. în catifea 5'60
Micul mărgăritariu sufletesc. Cânticică de
rugăciuni și cântări. Legat —45
Icoana sufletului Carte de rugăciuni și
cântări bisericești. Legată 1— Cor., le-
gată în catifea 5'60
Măntuirea sufletului. Carte de rugăciuni
legată —80
G. Rotică. Poezii 2—
E. Revent. »Cântecul neamului«. Poezii
N. Zaharia »Sentimente, pasiuni«. Patrio-
tismul. Bunătatea. Răutatea. Malitiozita-
tea. Amiciția. Disprețul. Afinitatea su-
Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dum-
nezeu și alte rugăciuni. Legat în piele
brună 5'20. Legată în os alb 10—
Patima și moartea Domnului și Mântui-
torului nostru Isus Hristos. Legată în
pânză, aurită 2—
Visul Născătoarei de Dumnezeu. Legată
Rugăciunile școlarilor și cântări biseri-
cești alese și întocmite de N. Ștef în-
Dimitrie Onciul. »Din Istoria României«. —95
Th. D. Speranția. »Anecdote de post . . . 1'25

Chipuri din războiu.

IV.

† P. V.

— Scrisoare celui mort. —

Dragă Pavele!

Când căzusem, jumătate mort, în pulberea drumului, prin pânza care mi se lăsase pe ochi am mai întrezărit figura ta, camarade și prietene iubit! Te-ai aplecat asupra mea și ai turnat apa atât de scumpă, toată, din bidonul tău pe fruntea mea. Ah, și cum aș fi voit să băjbăiesc ceva, să-ți mulțumesc: dar limba mi se lipise de cerul gurii, graiul mi se curmase.

Dar ai plecat mai departe, trebuia să pleci; compania nu așteaptă după doi soldați, ori numai după mine. Am mai simțit cum îmi strângi mâna și mi se pare că ai zis la despărțire, cu glas jeluitor: Scrie-mi, îți scriu!... Apoi sanitarilor: Luați-l, nu-l lăsați!...

Când apoi, după câteva săptămâni, m'am întremat puțin și aș fi voit, cu mâna tremurândă, să-ți scriu — atunci am înțeles, ori mai bine, am auzit că nu mai ești între cei vii. Căci momentan nu am putut înțelege, nu am voit să

Numărul poporal pe 1 an 4. cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2, 2 co'oane

junge la sfârșitul războiului actual și vor rupe alianța între olaltă.

Liszt declară: „Nu mă sfiesc să declar la locul acesta, că aș saluta, ca și înainte de izbucnirea războiului acestuia, cu bucurie, o colaborare pacinică, prietenoasă între Franța și Germania, căci colaborarea aceasta ar fi cea mai sigură garanță a păcii și a unei desvoltări culturale nevisate până acum”. (p. 21)

Alta e situația față de Rusia. Rusia nu va înceta de a fi o primejdie nici după războiu. Teritoriul ei vast — 22,3 mil. de chilom. — și populația ei de 170—180 mil. de oameni — o vor îndreptăți-o, chiar și dacă ar pierde ceva, să se numească putere mondială. Pofta de acaparare nu va dispărea în Rusia câtă vreme va dăinui constituția „cesaro-papistă”. În urma situației sale geografice tinde Rusia la mare — aceasta este cauza mai adâncă a poftii statului rusesc de a cuceri alte teritorii.

Va să zică: de Rusia va avea să țină *mai cu seamă* cont uniunea plănuită. Problema proximă va fi: *Rusia să nu mai primejduiască echilibrul în viitorul apropiat*. Prusia-ostică și Galiția vor trebui apărute față de atacul rusesc. Dacă Polonii, Finlandezii și Ucrainenii vor fi eliberați din brațele țarismului, nu vrea să discute Liszt în lucrarea de față — e probabil însă. Uniunea statelor din Europa de mijloc va avea misiunea să poarte lupta mai cu seamă cu pofta de expansiune a Rusiei. Va fi în stare să țină piept — dacă va fi o uniune numeroasă, ca cea plănuită.

Anglia va rămâne o „putere mondială”, ca și Rusia — după războiu. Teritoriul de 33,4 mil. chilom. patr. și cei 400 mil. de locuitori — o îndreptătesc la așa ceva. Va avea desiluzii pe urma războiului actual, dar nu se va da îndărăt, fiindcă are în mâinile ei căile maritime mondiale, cablurile împrejurul pământului întreg, flota gigantică. Dacă se vor ridica popoarele subjugate din Indii, Egipt, Afganistan, Persia, Canada și Australia și-și vor scutura jugul sclăviei — Anglia tot putere mare va rămâne, periculoasă păcii în lume. De aceea lozinka trebuie să fie aceasta: „Pacea europeană trebuie asigurată împotriva Angliei, fără de concursul Rusiei, dacă este cu putință, cu *colaborarea Franței*”. (pg. 24). E vorba *cum?*

cred, ori nu puteam crede că ai murit. Numai când am văzut în cimitirul străin crucea de scândurite cu inițialele numelui tău și pe mama ta cernită — atunci am crezut. Trebuia să cred, căci dânsa mi-a istorisit tragedia ta.

Dragă Vidule! — și m'am hotărât să-ți trimit această scrisoare postumă, să-i scriu umbrei tale, căci ea trebuie să planeze printre noi. Doar ți-a fost atât de dragă viața, nu se poate să ne fi părăsit de tot.

Te cert acum, ca și când eram împreună: De ce te-ai temut de moarte? Nu ți-am spus de-atâteaori să nu te temi? Vezi că te-a ajuns! Și de ce n'ai băgat seama, de ce te-ai împiedecat, de ce ai ținut pușca în jos de s'a descărcat în picior? Nu ai putut trimite și acel glonte asupra dușmanului, ori în vânt ca mulți alții? Vezi că lumea mai bănuiește că ți-ai făcut-o singur.... Apoi de ce nu ai lăsat să-ți amputeze piciorul dacă îți era dragă viața? Aveai picior de lemn și poate că mai trăiai.

Dar de ce-ți fac aceste imputări fără rost? Așa a fost destinul nostru: tu, om zdravăn, să mori moarte năpraznică, eu să tânjesc cu sănătatea sdruncinată. Cu amândoi s'a isprăvit!....

Mă mângâi cel puțin, cât voi trăi, că trupul tău îl avem acasă, adică în pământul nostru, căci orașul e străin și departe de vatra ta pă-

Sinodul eparhial al Aradului.

— Dela raportorul nostru. —

SEDINȚA III.

Luni.

Președinte: *Prea Sfinția Sa.*

Notar: *Dr. P. Cioban.*

Se ceteste și autentică procesul verbal al sedinței II. Prezidiul prezintă credenționalul deputatului *Dr. P. Ionescu*, precum și actele electorale și credenționalul deputatului din cler al cercului Beliu. Se trece la comisia de verificare. Deputatului *Dr. G. Roxin*, care a intrat în serviciul activ militar, la cerere i se dă concediu. Deputatul *Dr. Aurel Cosma*, ales în 2 cercuri, optează pentru cercul Chisetău și astfel cercul Vinga se declară vacant. Înainte de începerea ordinei de zi, deputatul *Nicolae Roxin* face propunerea, ca concluzul sinodal 78/1912 prin care s'a stabilit contribuția intelectuală, să se schimbe, deoarece tipărindu-se greșit în protocolul sinodal, a dat ansă la greșită aplicare față de preoții din districtul consistoriului orădan, care în loc de 20 plătesc 30 coroane.

Trecându-se apoi la ordinea de zi raportorul comisiei organizatoare *Dr. G. Popa* ceteste raportul general al Consistorului din Arad. Se ia la cunoștință în genere. În special comisia propune, iar sinodul decide, ca Consistorul să fie invitat a insista la înființarea de fonduri protopopești. Tot astfel să se reguleze și chestia pensionării profesorilor dela institutul pedagogic-teologic în conformitate cu cerințele legii noui regnicolare. Se ia la cunoștință generală și raportul general al Consistorului din Oradea-mare. Și la propunerea comisiei și după lămuririle dep. *Dr. A. Lazar* și ale P. S. Sale Consistorul e îndrumat a asigura o dotație permanentă pentru funcționarii provizori dela acel Consistoriu, ca să poată fi aplicați în mod definitiv.

Urmează referada comisiei bisericești și raportul Consistorului din Arad ca senat bisericesc cetit de raportorul *M. Lucuța*; se ia la cunoștință. În special însă se îndrumă Consistorul să controleze executarea hotărârilor sale de mai înainte, referitoare la căsătoriile nelegiuite și împiedecarea răspândirii sectarismului în biserică, iar datele despre analfabeți să le adune și să le înainteze în viitor sinodului. Senatul școlar cu profundă mulțămire ia la cunoștință raportul despre vizitațiunile canonice ale P. S. Sale în anul 1914. Acelaș raportor ceteste și raportul senatului bisericesc din Oradea-mare, care se ia la cunoștință cu observarea, ca în viitor partea referitoare la întregirea dotației preoțești să se redacteze în con-

formitate cu raportul senatului bisericesc din Arad. Se trece la referada comisiei epitropoesti. Referentul *Dr. A. Lazar* ceteste raportul senatului epitropesc al Consistorului din Arad, care se ia la cunoștință cu observarea ca pretențiunile neîncasabile să se șteargă și în viitor să nu mai figureze ca avere diecezană. Tot astfel se ia la cunoștință și raportul senatului epitropesc din Oradea-mare dar se îndrumă Consistorul a satisface hotărârilor sinodale anterioare referitoare la încasarea pretențiunilor diecezane, resp. despre darea intelectualilor în viitor să înainteze socoată.

Urmează la ordinea de zi unele referade speciale ale comisiei organizatoare, și anume: se ceteste raportul delegației congresuale pentru despărțirea ierarhică, despre starea în care se află procesele pentru mănăstiri și 3 parohii din Bănat. După deslușiri din partea P. S. Sale se ia la cunoștință și pentru acoperirea cheltuielilor delegației sinodul votează 2000 coroane.

Raportul Consistorului din Oradea-mare despre fondurile protopopești se ia la cunoștință. Referitor la cheltuielile de investigație a protestelor contra alegerilor sinodale, sinodul primește propunerea Consistorului din Arad ca acele cheltuieli să se anticipate din partea Consistorului și să se încaseze ulterior dela organele pe cari forul disciplinar le va afla vinovate, de neglijență și culpabilitate. Observările Consistorului din Arad referitoare la propunerea Consistorului din Oradea-mare, ca cercurile electorale să fie din nou împărțite se va înainta Consistorului metropolitan.

O vie discuție se încinse în jurul decisului Consistorului din Oradea-mare înaintat la sinod, prin un raport al P. S. Sale, prin care se aduce la cunoștință sinodului, că procesul disciplinar al referentului Consistorial din Oradea-mare *Dr. A. Olteanu*, care s'a pornit în urma interpelării fostului deputat *Dr. I. Marsieu* făcută în sinodul din 1913, s'a sistat. — Raportorul *Dr. G. Popa* propune ca decisul de sistare al Consistorului din Oradea-mare să se ia la cunoștință.

Cere cuvânt dep. *Dr. R. Veliciu* și după o motivare lungă sprijinită cu sentințe ale tribunalului, propune ca actele disciplinare să se înainteze spre decideră Consistorului metropolitan, iar P. S. Sa să fie rugat ca să inițieze procedură disciplinară și contra referentului ajutor dela senatul epitropesc al Consistorului din Oradea-mare, care profesează doctrine contrare dogmelor fundamentale ale bisericii ortodoxe.

rintească. Mă simt ceva mai împăcat, știind că ești la doi metri reglementari sub pământ și apele primăverii nu vor spăla mușuroiul de pe tine, ca de pe ceilalți camarazi ai noștri, inhu-mați pe câmpul de luptă, cari acum își scot de sub glie mâinile îndreptate spre cer, în semn de protestare — și corbii și câinii le imprăștie resturile de eroi vremelnici și nenorociți.... Si nu as crede că și aici, în inima țării, vor mai ajunge granatele dușmane să răcolească oasele din adâncimea mormântului tău....

Mângâia-se-vor însă părinții tăi numai cu atât? Mama ta, care a avut fericirea ce nu au putut-o avea alte mame: de a-ți închide pleoapele când muriai în spital și a-ți depune ultimul sărut pe fruntea rece? Ori tatăl tău, care s'a trudit să-și învețe unicul fecior, să-l facă „domn” — și acum își vede speranțele spulberate. Ce se va petrece în inima lor, cine le va fi razim la bătrânețe?

ori ei nici măcar nu sunt îndreptățiți după lege la acest ajutor, căci tu nu ai voit să trăiești cu picior de lemn, nici măcar capul nu ți l'a îngăurit glonte rusești, Nici nu mai știu ce întrebări să-ți pun și ce răspunsuri să-mi dau, gândindu-mă la tragedia noastră absurdă și comună.

Căci tu nu-mi răspunzi, taci acum pentru

totdeauna. Și nici cu tovarășii noștri de odinioară, cari te-am supraviețuit, nu ne mai putem continua firul planurilor. Pentru cel chibzuit cine știe pe unde mai bate câmpiile Siberiei pustii; Gheorghe cel însuflețit pentru cauză e iarăși între noi, dar și acum nerăbdarea și îndoiala îl chinuiește. Ceilalți camarazi ai noștri toți s'au prăpădit ori s'au risipit, pe pământ și pe sub pământ, încă dela început. de când am rămas înșelați în așteptările noastre....

Acum tu rămâi cu trupul în pământul, din care am fost creați, iar cu sufletul deapănă-ți mai departe, în altă lume mai fericită, firul visurilor atât de înălțătoare, întrerupt brusc de un prost glonte. Cine știe, noi tot mai credem visuri, poate că au să se împlinească!.... Și în acest moment, cred cu tărie și în învierea morților — nu la judecata din urmă, ci în ziua învierii, mai curând sau mai târziu — și tu încă te afi printre aceștia cu sufletul mare și nemuritor. O să ne întâlnim iarăși, morți și vii deopotrivă, la praznicul cel mare, unde și sufletului tău i s'a lăsat loc de frunte....

Iar până atunci dormi în pace nenorocitul meu prieten. Fie-ți somnul lin și visurile aproape de împlinire!....

10/IV. n. 915.

Cassian.

Raportorul *Dr. G. Popa*, susține propunerea comisiei. Dă deslușiri interesante în chestie deputatul *Dr. Aurel Lazar*, fiscal Consistorului din Oradea-mare, și propune, ca actele disciplinare, să se relege la Consistor pentru înmanuarea decisului în chestie, deoarece d-sale ca fisc consistorial nu i s'a inmanuat decisul de sistare contra căruia ar fi apelat, iar P. S. Sa ca cap al diecezei să fie rugat a satisface pe deplin concluzului ce l'a luat sinodul la interpelarea fostului deputat *Dr. I. Marșieu*.

Mai vorbesc la obiect deputații *Dr. I. Ispravnic*, *Augustin Hamsea* și *Andrei Horvath*.

După o animată desbatere și clarificări din partea P. S. Sale, raportorul *Dr. G. Popa* își modifică propunerea în sensul, ca actele disciplinare să se restituie pe calea sa consistorului din Oradea-mare, care în procedură va avea să observe §-ul 59 din regulamentul disciplinar.

Proxima ședință se va ține Marți la orele 9 a. m.

SEDINTA IV.

Marți.

Președinte: *P. S. Sa*.

Notar: *Ioan Oprea*.

Înainte de intrarea în ordinea de zi presidiul prezintă *răspunsul Excelenței Sale dlui Arhiepiscop și metropolit la telegrama de felicitare a sinodului*. Între ovații vii se ia la cunoștință și se induce în procesul verbal.

Se dă concediu deputaților *Dr. P. Ionescu* și *Nic. Firu*, care e cheinat la serviciu militar.

Presidiul prezintă *rugarea protopopilor* din dieceză pentru *regularea și ameliorarea dotațiunii protopopești*, care declarându-se de urgență se relege la consistor, ca să afle isvoarele și modalitățile și să o rezolve în merit.

Tot astfel se trece la competența Consistorului și jalba credincioșilor din O. Homorog pentru neîndreptățirea suferită la alegerea de preot și 2 cereri din tractul Belintului și o rugare anonimă din Gruin referitoare la cumpărarea casei protopopești.

Deputatul *Dr. P. Cioban* face propunerea, ca Consistorul să reguleze și să stabilească diurnele și viaticul la exmisiuni ale protopopilor. P. S. Sa e de părerea, ca propunerea să se transpună consistorului. La insistența dep. *V. Mangra* și *P. Rotariu* se primește și predă comisiei organizatoare.

Deputatul *Dr. A. Lazar* interpelează pe P. S. Sa asupra faptului, că *soldatii dela batalionul de vânători din Arad în Vinerea-mare au fost duși să se mărturisească în biserica romano-catolică, și că tot în aceasta biserică au fost și la Înviere*.

P. S. Sa declară, că *n'are cunoștință despre o asemenea procedură*. Va cerceta afacerea. Sinodul ia la cunoștință *răspunsul P. S. Sale*.

Urmează la ordinea de zi referadele speciale ale comisiei bisericești. Raportorul *M. Luca* referă pe baza rapoartelor consistorului că *superioritatea diecezană a satisfăcut hotărârilor sinodale cu privire la instruirea soldaților analfabeți* și că a adus la cunoștință mecenajilor *Ștefan Rusu și soția sa Zenovia din Otlaca* mulțumita sinodului pentru jertfa adusă cu *zidirea unei biserici și dotarea parohului ei*. Raportul Consistorului din Arad despre *clasificarea parohiilor* se relege la Consistor, ca să reguleze afacerea cu ascultarea protopopilor.

Referitor la raportul special al Consistorului din Oradea-mare despre *îndeplinirea parohiilor vacante*, comisiunea bisericească propune, ca consistorul să afle modalitățile pentru îndeplinirea lor. Vorbesc mai mulți la acest obiect. Dep. *P. Rotariu* propune, că dacă nu se află preoți cvalificați și cu studii teologice în regulă pentru parohiile mai sărace din Bihor, să se îndeplinească și cu persoane fără pregătiri în regulă, ca poporul să poată avea mângâiere sufletească. Dep. *Andrei Horvath* aduce la cunoștință sinodului stările din Bihor, unde sunt parohii, ai căror credincioși n'au văzut slujba învierii și la sărbătorile mai mari n'au putut asculta sf. liturghie. Sunt preoți, cari au 3—4 sate. Crede, că răul s'ar putea sana, dacă în acelea parohii s'ar aplica de preoți învățători pensionați sau alte persoane, cinstite și cu praxă în cele bisericești. S'ar putea pregăti astfel de

candidați la un curs de „moralisti” ce s'ar ținea la institutul teologic diecezan.

Dep. *Roman Cîrșogariu* zice, că lipsa de preoți se simte și la alte confesii, deși au mijloace materiale pentru creșterea elevilor de teologie. Cu atât mai mult se simte aceasta la noi, cari avem puține stipendii spre acest scop. De aici provine lipsa numerică și calitativă de preoți. Dacă am avea mijloace materiale am avea contingentul recerut de preoți.

Cu chestia aceasta s'a ocupat și corpul profesoral dela institutul teologic. Elementele ce vin la teologie cu pregătiri deosebite împiedecă mersul învățământului și manuarea disciplinei școlare, de aceea *corpul profesoral a și propus ținerea unui curs de moralisti*. Propune deci să se ancheteze această afacere importantă, și să se dea chestiei o soluție pentru înălțarea nivelului cultural și moral al preoției noastre. Dep. *G. Popovici* reflectează la unele afirmări ale părintelui *Horvat*. Consistorul din Arad nu poartă vina pentru lipsa de preoți în Bihor.

Dep. *Aug. Hamsea* pe temeiul praxeii din trecut, când am avut preoți harnici și devotați chemării lor și fără pregătiri teologice în regulă, sprijinește propunerea comisiei. Tot astfel și dep. *Mangra*, care e de părerea, ca să se imiteze praxa Excelenței Sale a dlui metropolit, care a îndeplinit la timpul său parohiile mai slabe și cu preoți fără pregătiri.

P. S. Sa nu e contra propunerii comisiei, dar este de părere, că pentru a asigura dotație din partea statului unor asemenea preoți fără pregătiri legale, să se publice concurs pentru parohiile vacante, ca să se vadă necesitatea prevederii lor și prin preoți așa numiți „moralisti”.

După ce mai vorbesc la chestie *I. Moldovan*, propunătorii *P. Rotariu* și *R. Cîrșogariu*, sinodul primește propunerea comisiei cu *întregirea părerilor dlor P. Rotariu și R. Cîrșogariu*.

La propunerea comisiei sinodul admite cererea și propunerea adunării generale a fondului preotesc cu privire la solvirea taxelor din partea unor preoți după statutele noi. Propunerea comisiei, ca datele statistice despre parohii să se înainteze Consistorului cu finea anului bisericesc, se relege la Consistor.

Ședința urmează.

Rap.

Doi eroi români ai reg. 33 din Arad.

— Învățătorul *M. Mariș* și stud. univ. *T. Roitan*. —

Șoimș, 12 Aprilie.

Auzisem vestea morții lor pe la sfârșitul lui Decembrie, dar n'am crezut și de atunci până azi au tot trăit în memoria mea, însă realitatea m'a convins despre tristul adevăr. Un număr al unui ziar maghiar din Arad, în zilele trecute îmi aduce vestea, că între alții învățătorul *Moise Mariș* și studentul universitar *Teodor Roitan*, au murit moarte de erou pe câmpul de luptă din Galiția.

Cine a fost *Moise Mariș*? A fost un învățător român din Socodor. Figura lui blândă îți dădea să vezi într'insul pe adevăratul părinte al celor mici, Copil de țaran din Curtici fiind, a iubit foarte mult odraslele nevinovate ale aceluia popor din care și el iese, așa, încât nu avea o altă mângâiere pe lumea asta, decât împlinirea datorințelor sale și prin aceasta fericirea acestora. Ziua întreagă culegea de prin cărți și reviste sucul învățăturilor frumoase, pentruca în ziua următoare să poată da din el și elevilor săi.

Cetea cu mare sete numeroase reviste din România pe cari le abona pe cheltuiala proprie. Din salariul lui modest punea ban lângă ban pentru a-și putea cumpăra o carte frumoasă de Caragiale, Sadoveanu, Agârbiceanu, Iorga șcl. pe cari le cetea cu multă patimă.

În zilele de vară aduna în jurul său pe toți studenții, mici și mari, din comună, formând cor cu ei și învățându-i frumoasele noastre cântări naționale și bisericești, obicinuindu-i apoi să cetească carte românească, — căci ei umblau mai mult în scoli străine.

Iubia din tot sufletul său pe țaranul român, despre care zicea: „Mai întâi trebuie să-l luminezi și după ce l'ai luminat, te știe el cinsti”. Acest om prin lumina minții, prin bunătatea inimii sale și prin ținuta lui corectă a fost pildă vie înaintea poporului, pentru cari calități alese a impus înaintea poporului, pentru ce acum toți îl deplâng.

Îl deplâng elevii săi, cugetându-se la soartea părinților lor; îl deplâng amicii lui, cari mulți au aceeași soartă, dar mai ales îl deplâng nemângăiații lui soție, care abia în al doilea an de căsătorie trebuie să îmbrace haină cernită, îl vor deplânge cele două fetițe ale lui și mai ales cea mică pe care tatăl său nici nu a cunoscut-o măcar. Vor plânge când vor auzi pe alți copii strigând pe „tata” și vor plânge atunci, când mama lor, cu lacrimi în ochi le va povesti despre moartea eroului lor tată.

Plângi nemângăiați mamă, căci îndoită este durerea ta*).

Al doilea erou este *Teodor Roitan*, tot din Socodor, și încă și acesta fiu de țaran.

După ce a terminat clasele liceale s'a înscris la teologia din Arad, însă sufletul lui de artist n'a avut destul teren să se valideze între cei patru pereți ai Seminarului, și în scurtă vreme părăsește această școală și se înscrie la academia de pictură din Budapesta, unde prin lucrările sale — în decurs de doi ani se distinge înaintea prietenilor și impune profesorilor săi.

După doi ani de studiu se înrolează ca voluntar în regimentul de inf. nr. 33, unde i se recunosc calitățile lui de a fi om mare, din partea generalului regimentului, care l'a încredințat să-i picteze mai multe icoane, pentru ce a fost bogat remunerat. Aici l'a ajuns și mobilizarea.

Mai ales îi plăcea să se ocupe cu pictura bisericească și cu copiile de pe natură.

Vedem așa dară, că acest fiu al neamului nostru, înainte de a ajunge să-l cunoască lumea, moare pentru țară, prin ce pictura bisericească a pierdut un factor însemnat și un muncitor neobosit. Doamne, câte talente se vor mai fi îngropat!

Dormiți în pace, scumpi amici! Sufletul vostru care n'a avut liniște în lumea aceasta se va liniști cel puțin acum, când trupul vostru ciuruit de gloante dușmane zace în pământul adăpat de sângele vostru și a camarazilor voștri de zile grele. Păziți măcar pe cei ce au mai rămas, pentru că prea mulți părinți rămân fără copii și prea mulți copii fără părinți!

Ilie Chebeleu, preot.

Din activitatea „Comitetului de Caritate” din Viena.

Viena, luna Aprilie.

Activitatea comitetului nostru, despre care a apărut un raport în numărul 50 din „Românul”, ia din ce în ce proporții tot mai mari. Pe când la început sfera principală de activitate se întindea mai ales asupra spitalurilor din Viena, acum ea începe tot mai mult a se întinde și în provincie, de unde ne vin zilnic cereri dela soldații răniți, dar și dela conducerea spitalurilor respective, ca să intervenim în diferite chestiuni, și acumina înaintea sf. Paști, mai ales, să delegăm preoți pentru grijirea soldaților Români, răniți și bolnavi, cu sf. taine.

Întinderea activității noastre se poate mai bine vedea din sumele cheltuite dela început până la sfârșitul lunii lui Martie pentru diferite ramuri ale activității noastre, împărțindu-se aceste cheltuieli în următorul mod: Pentru dăruri la soldați 359.42 cor., pentru cărți de cetit 386.77 c., pentru cărțile de rugăciuni cumpărate 164.18 cor., pentru cărțile de rugăciuni tipărite de comitet în 6000 exemplare 1026.72 cor., pentru crucițe (sf. Ioan cel Nou dela Suceava) 55.50 cor., pentru gazete 115.93 cor., pentru țigărete și tutun 658.18 cor., pentru ajutoare la soldați 261.— cor., pentru călătorii spre vizitarea spitalurilor 490.46 cor., pentru cheltuieli de cancelarie 283.96 cor., pentru ospătarea soldaților la Crăciun cor. 1264.34, deci la un loc totalul cheltuielilor noastre pentru îngrijirea soldaților români, răniți și bolnavi, 5066.46 cor. Acoperirea acestor spese s'a făcut prin donațiunile marinoase arătate în ultimul raport. La aceste donațiuni s'au adăos în luna lui Martie încă următoarele: Arhimandritul de scaun *Dr. Eusebie Popovici* 20 cor., d-șoara *Ditha*

*) Și fratele ei *I. Capra* a căzut în războiu.

Ornstein 10 cor., Dr. Stiglitz 20 cor., iar din caseta așezată în capela română la moaștele si. Ioan cel Nou dela Suceava 36 cor. Afară de aceasta a votat adunarea generală a societății bisericești din Viena 1000 cor. pentru cheltuielile comitetului nostru. Donațiuni în diferite obiecte au încurs dela dna general B. Lupu 6 pachete scamă și 12 părechi de învelitoare calde, dna Maximilian din Brașov mai multe cărți, dna Aglaia Marcu din Viena 500 țigărete, Societatea bis. lit. „Alexi Șincai” din Gherla 20 cărțile de rugăciuni și societatea „Abadie” 20.000 de tușuri pentru țigărete.

Din „foaia militară Streffleur”, Gazetă pentru câmp, în limba românească, ni s'au pus la dispoziție 350 exemplare gratuit, pentru a fi împărțite între soldații răniți.

Toți marinimoșii donatori primească cele mai călduroase mulțămiri pentru donațiunile aceste benevole, prin cari se alină durerile soldaților noștri.

În ședința comitetului din 27 Martie s'a hotărât inițierea unei colecte pentru înlocuirea membrilor corpului perdute în război, cu așa numitele *proteze*. În scopul acesta va emite o secțiune specială a comitetului un apel pentru adunarea unui fond deosebit și va face o descripție, spre evidentiere, a tuturor acelor soldați români, nenorociți prin pierderea de mâni sau picioare în război. În fruntea colectei acesteia s'a pus comitetul societății bisericești cu 500 cor.

Activitatea comitetului nostru a fost recunoscută și de forurile cele mai înalte. În urma unui raport, adresat inspectoratului general pentru îngrijirea sanitară voluntară, comitetul a primit următorul emis:

„Alteța Sa imperială și regală, Înaltul Domn general de cavalerie Arhiducele Franz Salvator, inspector general al îngrijirii sanitare voluntare, a binevoit prea grațios a ceti cu satisfacție raportul „Comitetului de caritate” pentru soldații români răniți din 15 Martie și a mă însărcina, de a exprima tuturor, cari participă la acțiunea aceasta marinimoasă și patriotică prea Înaltă Sa mulțămirea cea mai călduroasă și recunoștința Sa cea mai deplină cu dorința, ca activitatea să sporească cu succes și mai departe.

Raportul a fost transmis, spre a lua act de el, conducerii societății austriace. dela „Crucea Roșie”.

Din însărcinarea Înaltă a Alteței Sale imp. și reg. Arhiducele Franz Salvator

A. de Brinzey, maior.”

Acest rescript prea Înalt ne va fi un imbold nou în activitatea noastră.

Cu ocazia aceasta ne adresăm din nou la suferințele nobile și marinimoase, de a contribui la fondul nostru, din care se sprijinesc atâți soldați români.

Donațiuni benevole se primesc la cancelaria „Comitetul de caritate” (Hilfskomitee, Viena I. Löwelstr. 8. și se vor chita pe cale ziaristică.

Pentru comitet:

Dr. Victor Roșca, prezident.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Situația generală nu s'a schimbat. În Polonia rusească și în Galiția occidentală s'au dat unele locuri lupte de artilerie. Pe frontul din Carpați, în Carpații pădușii, mai cu seamă în sectoarele ce se găsesc spre est de strâmtoarea Ujoc, am respins mai multe atacuri ale dușmanului, pricinuindu-i mari pierderi și am făcut prizonieri în total 830 de Ruși.

În Galiția sudestică și în Bucovina s'au dat în unele locuri violente lupte de artilerie.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de război occidental: În Argonni au eșuat atacuri răslețe, mai mici ale Francezilor.

Între Meuse și Mosel a fost Duminecă relativ liniște, numai în orele de seară Francezii s'au pornit să atace pozițiunea noastră dela

Combres. După o luptă de două ore am respins însă atacul.

În pădurea Ailly și Bois de Pretre s'au dat în cursul zilei în unele locuri lupte cu baioneta, din cari am eșit noi biruitori. Atacul repetit în cursul nopții l'am respins.

Aruncând aviatorii dușmani în 5 Aprilie bombe asupra orașului deschis Muhlheim, care se găsește afară de teritoriul de operațiune și omorând 3 femei, ca răspuns, aviatorii noștri au aruncat asupra orașului Nancy localitate principală în grupul de păduri cu același nume, în belșug bombe incendiatore și explozibile.

După depunerile ofițerilor francezi, catedralele Notre Dame din Paris și Troyes, precum și edificiile proeminente, ca biblioteca națională, palatul invalizilor, Louvre-u etc. sunt provăzute cu investiții militare, precum reflectoare, stațiuni de telegrafie fără sârmă și mitraliere.

Pe câmpul de război oriental: Avansând spre est dela Mariampol am făcut prizonieri 9 ofițeri și 1350 soldați ruși și am capturat 1 mitralieră.

Spre nordost dela Lamza Rușii au aruncat cu catapultele bombe, cari n'au explodat, ci arzând încet volatizau gazuri asfixiante.

Comunicatul oficial publicat în presă, că un subofiter rus ar fi fost mutilat în prezența ofițerilor germani, fiind o minciună proastă și fără înțeles nu merită a i se da altă atențiune.

Chestia păcii comune în camera franceză.

Genf. — După știrile primite din Paris, în ședința comisiei de externe a camerei franceze s'a adresat întrebare guvernului că adevărată e știrea, că puterile triplei antante ar fi invalidat hotărârea comună adusă la începutul războiului, de a nu încheia pace, decât numai comun și astfel acum fiecare putere are dreptul să poarte singură tratative de pace pe răspunderea proprie. Delcassé a declarat că va da răspuns și va lămuri camera în această chestie, când va sosi timpul potrivit pentru aceasta.

Situația în Carpați.

Budapesta. — Dela cartierul presei se anunță: Pe întreg frontul din Carpați situația s'a liniștit esențial. În sectorul apusean, dela încercarea Rușilor de a ne sparge frontul în valea Ondavei și Labortei, care încercare a eșuat în luptele ce s'au dat în sârbătorile Paștilor, având dușmanul pierderi extraordinare de mari, de mai multe zile nu se mai dau lupte. Trupele noastre ce stau în sectorul dintre Ujoc și Virava am respins în zilele din urmă pe linia Telepocz—Elő—Juhászlok—Potakofalu toate atacurile dușmanului. Atacurile rusești au slăbit de altcum și aci. Trupele noastre au păstrat pozițiunile de pe înălțimile ce se găsesc spre nord dela Ujoc, în lupte vehemente de trei zile. Aci s'au dat ieri numai lupte de artilerie, iar spre nord de Tucholka și Slavsko le-a reușit trupelor germane și austro-ungare să ocupe mai multe poziții și să facă prizonieri. Cu aceasta s'a împiedecat pe întreg rontul din Carpați ofensiva rusească, pornită după căderea Przemyślului.

Nouii transporturi de muniție pentru Serbia.

Galați. — Azi noapte au sosit pe Dunăre din spre Reni 12 vapoare rusești cu muniție și arme pentru Serbia. 2 dintre vapoare erau înarmate și conduceau transportul. Acest transport e unul dintre cele mai mari, pe cari l'a trimis Rusia Serbiei dela izbucnirea războiului până acum.

Aviatori francezi în Serbia.

București. — Din Salonic se anunță: În zilele trecute au plecat spre Serbia mai mulți aviatori cu un număr corespunzător de aeroplan. Mai recent au sosit la Salonic 40 de medici militari și numeroși ofițeri de infanterie, francezi cari merge la Niș.

Ofensiva comună franco-rusă.

Roma. — Numărul din „Times” ce a sosit mai recent publică desvăliri senzaționale. Nu-

mitul ziar scrie că atacurile Francezilor între Meuse și Mosel precum și înaintarea Rușilor în Carpați nu sunt fenomene izolate ci ele semnalează ofensiva generală proiectată pentru executare de antantă în vara anului 1915. Fără îndoială că pornindu-se ofensiva aceasta se vor da luptele cele mai crâncene.

Spania ocupă Tangerul.

Berlin. — Ziarul „Patria” care se află în legătură cu guvernul din Madrid declară că armata și națiunea spaniolă cer ocuparea Tangerului, contra căreia Franța și Anglia nu s'ar putea opune. Ocuparea este o datorie absolută a Spaniei în scopul menținerii păcii și n'are nici o influență asupra neutralității sale. Tangerul este cheia strâmătorii Gibraltar. Nimeni nu poate să împiedece ca Spania să fie în mod temporan în păstrare această cheie. Bine înțeles că pentru retrocedarea ei vor trebui să i se acorde concesii.

După știrile mai recente din Paris guvernul englez și francez au aderat la ocuparea Tangerului de către Spania.

Imprumutul intern al Chinei.

Berlin. — Ziarul „Daily Telegraph” anunță din Peking, că băncile chineze „Hongkong Shanghai bank”, „Bank of China” și „Bank of Communication” au hotărât emiterea unui împrumut intern de 24 milioane dolari.

Comunicat sârbesc.

Niș. — Oficial — La 6 Aprilie n. pela ora 6 seara, inamicul a început să bombardeze Belgradul de pe înălțimile din Bejanja, cu o baterie de artilerie grea. S'a aruncat asupra orașului 30 obuze. Victime n'au fost. Pagubele materiale sunt puțin importante. Inimicul a încetat să bombardeze orașul pe la 7 seara artileria sa fiind redusă la tăcere de a noastră. În aceeași zi dușmanul a încercat să treacă eclerori pe insula Vicianka Ada pe Dunăre, dar n'a izbutit din cauza preciziei tirului artileriei noastre.

Din Bucovina.

G.-Burdjueni. — Au sosit la Suceava, în două automobile, șase ofițeri de stat major, austriaci, venind dela Câmpulung-Gura Humora-Rădăuți unde au inspectat ținuturile pendinte de acele localități, apoi au plecat la Cernăuți.

O mare parte din familiile refugiate ale funcționarilor austriaci din Bucovina, s'au reîntors de câteva zile la vetrele lor.

Se anunță că luptele din Bucovina au încetat.

În Galiția au loc lupte violente de artilerie.

Situația trupelor rusești. — Comunicate oficiale rusești.

Berlin. — „B. T.” primește următoarele:

Petrograd. — Comunicat al marelui stat major: În regiunea la vest de Niemen au avut loc la 23 Martie v. lupte mici în direcția Marianopol, Ludvinovo și Calvaria.

În Carpați la 22 Martie v. am continuat să înaintăm cu succes pe tot frontul dela regiunea dela nord de Bartfeld până spre Uzsok inclusiv. În această înaintare am făcut progrese mai ales în regiunea defileului Uzsok, unde am cucerit un sector foarte important al lanțului principal de munți, elementele noastre de avangardă au trecut pe versantul sudic al lanțului, ocupând satele Smoolnik și Orosruska. Încercarea Austro-ungarilor de a împiedeca ofensiva noastră printr'un contra-atac în anumite sectoare ale Carpaților n'a izbutit. Toate atacurile inamice au fost respinse cu pierderi mari. Austro-ungarii retrăgându-se incendiază depozitele lor de proviziuni. Am făcut prizonieri într'o singură zi pe frontul Carpaților 20 ofițeri și peste 1505 soldați.

Pe celelalte sectoare ale frontului nostru au avut loc focuri rare de artilerie și infanterie și operațiuni de recunoaștere.

Evacuarea prizonierilor din Przemyśl s'a terminat. Au fost trimiși cu toții în interiorul Rusiei. Sunt în total 9 generali, 2307 ofițeri, 113,890 soldați. În afară de aceasta, menținuți în spitalele de pe teatrul de război, sunt cam 6800 bolnavi și răniți, cari nu sunt în stare de a putea fi transportați acum. Pentru a îngriji pe a-

cești bolnavi și răniți s'au menținut provizoriu 129 medici și 100 infirmieri austro-ungari.

Petrograd. — Comunicat oficial. — În Carpați, deși dușmanul a dat numeroase contraatacuri primind întăriri noi austro-germane, ofensiva noastră continuă între apa Topolia și direcția Ujoc. Toate vârfurile lanțului principal al Beschizilor, la vest de regiunea satelor Custzykigo și Rynia sunt în mâinile noastre; trupele noastre cuceresc succesiv contraforturile sudice ale lanțului de munți. În cursul luptelor dela 5 Aprilie st. n. am făcut prizonieri 2900 oameni; am luat mai multe mitraliere și trei tunuri.

În celelalte sectoare ale frontului nostru nu e nici o schimbare de semnalat, dacă nu ciocniri de importanță secundară și împușcături răslețe.

Comunicat oficial francez.

Paris. — Comunicat din 7 Aprilie n.: Un detașament german isbutind să treacă pe malul stâng al Iserului la sud de Dreigrachten cu trei mitraliere, a fost atacat și luat de trupele belgiene. La est de Verdun atacul în direcțiunea Etaine ne-a dat stăpânirea cotelor 219 și 221 și a fermelor dela Haut Bois și Ehopitac; la Eparges am înaintat și am menținut toate cuceririle precedente; am mai făcut vre-o 60 prizonieri printre cari 3 ofițeri. În pădurea Ailly și în pădurea Brulca, am respins un contraatac și am făcut ceva progrese; tot astfel și la Bois le Pretre. La Fonteneles am provocat o explozie într-o fortăreață inamică.

Comunicat din 7 Aprilie, ora 23: Timpul continuă a fi foarte rău, activitatea a fost totuși mare între Meusa și Mosela; am menținut aci toate cuceririle noastre și am realizat noi progrese.

La est de Verdun am luat două linii de tranșee; la Eparges și în noaptea de Marti spre Mercuri am înaintat în mai multe puncte avansate. În tot cursul zilei Germanii au contraatacat cu o violență fără a redobândi nimic, ultimul atac a fost în special de o mare violență. Tot asemenea în pădurea Ailly mai multe contraatacuri au fost respinse și am rămas stăpâni pe pozițiile cucerite ieri și am făcut în această parte a frontului numeroși prizonieri. Printre prizonierii făcuți în regiunea Hartmanswiller se află oameni din gardă, aduși de Germani pe aici după înfrângerea din 26 Martie.

Franco-englezii trimit ajutoare Serbiei.

Roma. — Se telegrafiază din Salonic că ziarul „Macedonia” scrie după știri din isvor particular că aeroplanelor franceze și engleze trimise în Serbia sunt în număr de peste 30. Dela Ŭsküb ar fi plecat 75 de aviatori francezi și în cursul săptămânei alți 40 aviatori englezi vor sosi la Salonic de unde vor trece prin Ŭsküb pentru a merge la Niș. Tot pe acolo se așteaptă să vină 18 medici englezi, 6 francezi, 30 de infirmiere și în fine — scrie ziarul de mai sus — Franța va trimite Serbiei 18 automobile, 40 de mii uniforme, 35.000 mantale și 20.000 perechi de cisme.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 13 Aprilie 1915.

Drepturi.

Rugăm abonații noștri cari își schimbă domiciliul, să binevoiască pe lângă noua adresă a ne comunica și cea veche, căci astfel înlesnesc în mare parte munca administrației iar expediarea la noua adresă nu suferă întârziere. E consult să se alăture banda (fășia) sub care sa expediat ziarul.

Pentru numărul de Paști pe seama răniților am mai primit dela următorii:

Colectă prin d. Dr. Ioan Pop.

Oberleutnant Dr. Ioan V. Vancea 6 cor., Oberleutnant Rudolf Kretsch 4 cor., Leutnant Dr. Ioan Pop 6 cor., Feinwerker Anton Maïsz 1.50 cor., Zugführer Iohann Koch 1 cor., Zugsf.

Georg Schimek 1 cor., Zugsf. Eduard Voit 50 fil., Zugsf. Franz Wilhelm 50 fil., Zugsf. Franz Duic 1 cor., Corporal Mathiasz Zappe 1 cor., Corp. Iohann Slama 1 cor., Cor. Mano Mártoș 1 cor., Vormeister George Bârlea 1.20 cor., Vorm. Ilie Burduf 1 cor., Vorm. Iohann Lindert 1 cor., Vorm. Emil Neczin 50 fil., Vorm. Iohann Kiss 1 cor., Vorm. Miklos Kulcsár 1 cor., Vorm. Florian Moțoc 1 cor., Gefreiter Rudolf Haspel 50 fil., Gefr. Iohann Prohaszka 20 fil., Gefr. Emil Schiiffner 50 fil., Gefr. Anton Hampel 30 fil., Kanonier Kracsun Brăja 10 fil., Kan. István David 1 cor., Kan. Izsef Eberling 60 fil., Kan. Georg Fauer 1 cor., Kan. Tanasie Gruiciu 50 fil., Kan. Ioszeif Haraszti 1 cor., Kan. Marton Ierger 50 fil., Kan. Pavel Ioviția 1 cor., Kan. Simion Kandale 1 cor., Kan. George Kojocari 1 cor., Kan. Dumitru Kuk 1 cor., Kan. Ioszeif Kolosvar 50 fil., Andreas Kollár 40 fil., Kan. Iohan Molnár 1 cor., Kan. Alexandér Macaveiu 1 cor., Kan. Dumitru Manta 30 fil., Kan. Vasile Neamtu 1 cor., Kan. Joachim Oul 1 cor., Kan. Iohann Paprics 20 fil., Kan. Imre Poda 1 cor., Kan. Nicolae Rechita 1 cor., Kan. Franz Schüdt 50 fil., Kan. Petru Sabou 50 fil., Kan. Hermann Salamon 50 fil., Kan. Nicolae Soica 1 cor., Kan. Alexandru Soporan 1 cor., Kan. George Toma 1.20 cor., Kan. Șandor Tomuța 1 cor., Kan. Moise Tomi 50 fil., Kan. Iohann Velczán 1 cor., Kan. Christian Weidner 50 fil., Kan. Pál Borbély 2 cor., Infanterist Adolf Donarth 1 cor., Inf. Ferdinand Erben 20 fil., Inf. Albert Friedrich 50 fil., Inf. Oskár Fiedler 50 fil., Inf. Anton Fihmann 50 fil., Inf. Robert Gänzler 50 fil., Inf. Franz Hocke 50 fil., Inf. Ernst Jungert 20 fil., Inf. Iulius Kreschnner 50 fil., Inf. August Liebich 20 fil., Franz Paschan 50 fil., Inf. Emil Reif 1 cor., Inf. Wenzel Raschka 30 fil., Inf. Heinrich Sisemilch 50 fil., Inf. Ioszeif Stelzich 50 fil., Inf. Wenzel Vrana 20 fil., Inf. Alois Puja 30 fil., Inf. Anton Pavici 50 fil., Inf. Iohann Tesz 40 fil., Inf. Stathias Cselovsky 40 fil. Franz Obic 50 fil. Total cor. 68.20.

Iuliu Onu inv. Lipova colectă dela școlărițe cor. 6.30.

Optimismul lui Joffre. Cu prilejul vizitei sale în cartierul general belgian, a adresat generalisimul francez Joffre un discurs către un regiment belgian de voluntari, în care a zis — după cum anunță „Lokalanzeiger” — între altele:

„Dragi camerazi! Ziua marelui noastre ofensive, care are să decidă asupra sortii Belgiei este aproape. Dușmanul se prepară pentru o rezistență dărză. Dacă vor merge toate bine, suntem în trei săptămâni în inima Belgiei și tragem sabia pentru a lovi Germania în inimă. Fiti pregătiți la mari pefte. Nu mai putem da înapoi, când va răsuna comanda: Înainte!”

O înmormântare înduioșătoare a fost în Bistrita, înmormântarea unui prizonier rus, mort în urma rănilor sale. Aflându-se în același spital încă 4 soldați ruși prizonieri răniți și ei, s'au rugat de comandanti să le permită să-și petreacă fratele și camaradul până la înmormântare. La insistența preotului gr. or. român d. Borda, li s'a permis, și cortegiul funebru, cu muzica în frunte, și cu cei patru soldați ruși în uniforme lor pământii cari urmau carul mortuar conform datinei și a lor cu capul descoperit, și triști și abătuti a înduioșat multe inimi. Între cei 4 Ruși, doi erau Români basarabeni. (G. Tr.)

Curenții de apă din Dardanele și acțiunea. Se află din Rotterdam, că, după cum se știe, Englezii afirmă că cele două nave ale lor și nava franceză, scufundate în timpul atacului la Dardanele, ar fi fost lovite de niște mine, târîte de curentul puternic de apă. În această privință iată ce scrie englezul sir Edwin Pears, care a trăit 30 de ani în

Turcia și care a studiat în mod special curenții de apă din strâmtoarele Turciei:

Marea Neagră primește dela afluenții săi Dunărea, Dniester, Dnieper și alții, cantități enorme de apă. În timp de 9—10 luni se formează un curent puternic de scursoare a Mării Negre prin Bosfor și Dardanele către Marea Egee, cu iuteală de 3 și chiar de 5 noduri pe oră. Vânturile cari bat din nord în această perioadă favorizează curentul apei. În celalalt timp, vântul dinspre sud, aproape tot așa de puternic. Anul acesta vânturile din sud au fost excepțional de violente. Până la 1 Martie, au fost așa de puternice, încât câteva ori piroscafele franceze și italiene nu putură imbarca mărfurile și călătorii la Dedeagaci. Este foarte probabil, că la Ceanak și dincolo de Nagara curentul de apă către Marmara a avut o iuteală de 6 sau 7 noduri pe oră.

Acum, începând a bate vânturile din nord apa din Marmara și Marea Neagră va porni din nou către Egee prin Dardanele cu o iuteală de cel puțin 3 jum. noduri pe oră și în strâmtoarea dela Ceanak chiar cu 5 până la 7 noduri pe oră. Minele în acest punct se desfac și curentul de apă le duce până la Egee.

Pilde de urmat. Ni se scrie: Un frumos început a făcut în Bistrita medicul militar Dr. Beltschan de naționalitate german. A adunat pe toți învățătorii din preajma sa și a deschis pentru răniții și reconvașcenții spitalelor sale, o școală practică și folositoare. Dovedit fiind că vremea se scurge greoi în spitale, iar răniții se plictisesc în așteptarea tămăduirii, ba își omoară vremea cu uritul joc de cărți ce stinge și abrutisează gândirea, inițiativa, dlui Dr. Beltschean este de toată lauda. A organizat școală în toată regula. Sala de gimnastică le servește de sală de propunere. S'a compus orar care se ține în regulă. Orele de propunere sunt zilnice, dela 1/211—1/212 a. m. și 2—3 și 5—6 d. a. Studiile de propunere sunt: cetitul, scrisul, religia, geografia, istoria, matematica, economia, industria și cantul.

Remarcăm pe următorii domni, toți mobilizați, cari s'au angajat la ținerea cursurilor pentru instruirea soldaților: Dr. Socaciu, preotul Borda, profesorul Ciprian Rus, farmacistul Nănu, învățătorul Filip Ioan, Janul Nicolae, Simeon Todica, Pop Alexandru, Cărpinean, Rebrășorean etc.

Iată ce se poate face cu puțină bunăvoință și osteneală. Ți-e mai mare dragul să asisti la o asemenea oră. Reconvașcenții din toate salele, se reîntorc în sala de învățământ, și se reîntorc mai luminați, după o oră de prelegere prețioasă, ducând cunoștințe noi, trezindu-se în sufletul și mintea lor o lume nouă.

Dacă s'ar introduce în toate spitalele acest sistem de petrecere de vreme, câtă noapte ar dispărea, câte buruieni s'ar smulge și câtă lumină s'ar revărsa în aceste suflete bune și vi-teze! („G. Tr.”)

Noua linie ferată româno-bulgară. Ni se anunță din București, că d. Dr. C. Anghelescu, ministrul lucrărilor publice, a semnat convențiunea relativ la joncțiunea căilor ferate româno-bulgare, prin Bazargic-Varna.

Lucrările respective fiind terminate trenurile vor începe să circule peste 4 sau 5 zile.

La Salonic au sosit zilele acestea restul de 25 vagoane de medicamente destinate României. Aceste medicamente au fost aduse de d. Dr. Sion odată cu înapoierea sa în țară. Au mai fost aduse 50 de vagoane cu medicamente numai pentru armată, precum și o mare cantitate de pansamente de care în ultimul timp se simțea absolută nevoie.

Consiliu de miniștri comuni. Ieri a avut loc un consiliu de miniștri comuni în Budapesta. Consiliul a ținut până la orele 3 d. a. Miniștrii austrieci l-au vizitat după consiliu pe ministrul de agricultură ungar cu care au discutat chestia alimentelor. Azi noapte ei au plecat din Budapesta îndărăt la Viena.

Un nou volum al M. Sale reginei Carmen Sylva. Din cercuri autorizate se asigură că M. Sa regina Elisabeta va publica un nou volum intitulat „In durere”, iar după terminarea războiului european va tipări memoriile regelui Carol dela 1881 până la 1914.

Dunărea amenință. Din Oltenița se anunță că apele Dunărei revărsându-se au inundat toate terenurile situate între oraș și comunele învecinate, pe o distanță de peste 25—30 klm. Suvoiul apei a distrus digul orașului pe o distanță de 600 m, amenințând orașul cu inecul, deasemenea a fost deteriorată linia ferată care leagă portul cu depozitul de piatră din București pe o porțiune de 30 m.

Autoritățile au luat întinse măsuri pentru înlăturarea dezastrului.

Măsuri de prevenire împotriva aviatorilor din Serbia. Din Sabadka se anunță: Aeroplanele monarhiei sunt mereu în sbor deasupra Serbiei și Muntenegrului și aviatorii aruncă deseori bombe asupra pozițiilor sârbești. Nu e eschis ca Serbia să răspundă la fel și să trimită aeroplan deasupra Sirmiei. Pentru cazul când deasupra Petervaradinului s'ar ivi aeroplan inamice, comandantul acestei cetăți general-majorul Sanislau Grzwinski a dat în 7 Aprilie un ordin, din care publicăm cu permisiunea comandantului cetății următoarele:

— Nu e exclus, că ne vor vizita aeroplanele franceze sau engleze din Serbia. Comandantul cetății a luat măsuri de precauțiune, ca noaptea la avizul sau semnul dat, să se stingă toate lămpile electrice și cu gaz. Imediat ce se va da această eventualitate, vor avea să fie slobozite toate roletele, să se închidă toate obloanele dela ferestri, să se sloboadă perdelele și lămpile de petrol pot să ardă sau se pot aprinde lumini numai în localități închise. Lumini să se țină totdeauna la îndemână.”

Socialiștii germani vor o pace durabilă. Ziarele germane din Berlin publică dări de seamă amănunțite despre discursul socialistului german Scheidemann ținut la Nürnberg, în cursul căruia a declarat următoarele:

Noi socialiștii voim o pace durabilă care să ne garanteze siguranța că după războiu, vom putea trăi din nou ca amici cu popoarele cu cari acum suntem în războiu. Acest scop trebuie să-l asigurăm pentru țara noastră, precum și puțința concurenței pe piața mondială.

Oratorul amintește apoi curajul trupelor germane și zice: Oricât de numeroși ar fi inamicii noștri, este probat că Germania nu poate fi învinsă militarmente.

Scheidemann a declarat în urmă: În orice caz noi trebuie să mergem până la capăt și să nu permitem ca foametea să ne reducă la pace, chiar dacă am trebui să suferim privațiunile de cele necesare.

Apoi oratorul atrage băgarea de seamă a publicului în contra comentariilor premature asupra păcii și încheie zicând: Ceea ce trebuie să atingem n'am atins; de aceea nu putem încă vorbi de pace. Ori ce om cu minte ar voi să încheie pacea mai degrabă mâne decât poimâne, dar nu putem să ne declarăm gata a ne încovoia și a încheia o pace mediocră.

Mortalitatea în Turcia. Administrațiunea sanitară a imperiului otoman, a trimis direcțiunei generale a serviciului sanitar român, următoarele rapoarte cu privire la mersul epidemiilor și mortalității din Constantinopole:

Mortalitatea în orașul Constantinopole a fost dela 1—7 Martie c. de 215 cazuri, între cari 1 de scarlatină, 6 de brâncă, 9 de febră tifoidă și 23 cazuri de tuberculoză.

Din cazurile arătate mai sus 35 sunt bolnavi de pier.

Afa cazurile de mai sus au mai murit 7 bo'na pestă constatate după autopsie. S'au mai s de asemenea 4 cazuri mortale la cei izola selor, iar trei cazuri mortale la cei izola avilionul de izolare.

În ultimele zile au mai murit 9 bolnavi de pestă.

Ce a fost Przemyśl? Ideia de a face din Przemyśl de pe țărmul râului San, o fortăreață puternică, datează din 1853—1854, în epoca agitațiilor din Crimeea. Maresalul Hess a studiat atunci un întreg plan pentru întărirea defensivă a Galitiei, și după indicațiunile sale, lucrările pentru fortificarea orașului Przemyśl au fost pornite la 1870, sub direcțiunea generalului de artilerie, baronul Salio-Sogli, un elvețian în serviciul Austriei.

Întărirea din Przemyśl se compune din două linii concentrice de lucrări permanente. Linia interioară avea o circumferență de 12 klm., șase pe malul drept și șase pe malul stâng, format de o serie de cupole de curând înzestrate cu artilerie calibru mare, bine aprovizionate și legate între ele prin terase solide și adânc săpate. Linia exterioară desvăluia un perimetru de patruzeci klm. și consista din forturi izolate având numeroase lucrări mai mici și baterii intermediare.

Pe malul stâng (nord) al râului San, erau 13 forturi mari pe lângă numeroase lucrări secundare. Pe malul drept (sud), 7 forturi mari completate cu lucrări recente importante pentru apărare. Cea mai mare distanță dela o întărire la alta, era de un kilometru.

În cursul actualului războiu, cetatea Przemyśl a fost de două ori împresurată de trupele rusești. Întâia oară în urma bătăliei din Prusia orientală ce a asigurat Rușilor stăpânirea Lembergului și a zonei dela apus. La 19 Septembrie Przemyśl a fost atacat și împresurat.

Acest asediu a durat exact 21 zile, adevă până când înaintarea ofensivă a Germanilor în Polonia rusească, readucând armatele austriace le-a dat puțința să ajungă din nou la linia râului San și să producă despresurarea cetății asediate; aceasta la 10 Octombrie. Totuș Rușii au continuat să atace și să bombardeze citadela din partea de răsărit.

Dar armata austro-ungară a trebuit din nou să se retragă pentru a ușura mișcarea de retragere a Germanilor, astfel că la 1 Noembrie, cetatea Przemyśl fu din nou împresurată și izolată.

De atunci și până la căderea ei, au trecut 136 zile. Asediul acestei cetăți este a treia, în lista asediilor prelunge: Parisul în 1871, 142 zile; Adrianopolul în 1913, 137 zile.

Cităm pentru comparație durată altor asedii mai însemnate: Plevna (1877) 93 zile; Metz (1871) 65 zile; Port-Arthur (1906), 56 zile; Strasburg (1871) și Ianina (1913), 45 zile; Ladysmit (1899), 32 zile; Monastir (1912), 16 zile; Anvers (1914), 12 zile. — (*La Guerre Mondiale*).

Ultima oră.

IN AȘTEPTAREA LOVITUREI HOTĂRĂTOARE.

București. — Ziarul „Steagul” publică următoarea informațiune:

Semn de liniște pentru câțva timp trebuie să fie și concediul de 3 săptămâni pe care l'a luat sir Edward Grey, ministrul de externe al Angliei.

Tot centrul nervos al acțiunei triplei înțelegeri este, incontestabil, la Londra, și sir Edward Grey, mai mult decât șeful său d. Asquit, conduce și politica Angliei și politica aliaților. Dacă el poate fără inconvenient, să la trei săptămâni de odihnă, este că intrăm într-o perioadă de pregătire pur militară, în timpul căreia nu se așteaptă ca să se petreacă ceva important.

Aceasta concordă și cu indicațiunile cari, zice-se au fost oarecum date de generalul Pau: pregătire pe toată linia, care va cere aproape două luni, în urma cărora aliații vor exercita simultan pe toate fonturile o energică presiune pentru a aduce un rezultat militar mai hotărâtor.

AVIATORII NOSTRI BOMBARDEAZĂ PODGORITA.

Roma. — Aviatorii austro-ungari au aruncat bombe asupra Podgoritei. Număroși oameni au fost omorâți, iar peste 100 răniți.

(Podgorița se găsește la granița albaneză-muntenegrină.)

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Ioan Handrea, Chereleu. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Alexandru Ioanovici, Cerna. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Alexandru Jucu, Răchita. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Avis glotașilor.

D. avocat Dr. Emil Babeș din Budapesta (Föherceg Sándor u. 9.) ne roagă, ca spre orientarea persoanelor, cari i se adresează pentru mijlocirea de dispensare dela serviciul militar, s'aducem la cunoștința celor interesați, că cererile glotașilor înrolați mai de mult — fiind întârziate, nu se mai iau în considerare. În privința celor dintre 36—42 ani, cari vor fi acum asentați, cererile sunt a se înainta **comitelui suprem** al comitatului, înzestrate cu documente autentice, din cari să se poată vedea, că respectivul are **economie** (moșie) și că altul în familia sa nu există, care să conducă economia. Faptul acesta poate fi dovedit și prin **atestat comunal**. Că actele să se poată afla la ministerul de agronomie (unde vor fi înaintate) e necesar, ca să se comunice precis: **când și sub ce număr** au fost trimise actele dela comitele suprem la minister. Fără comunicarea acestor date d. Dr. Babeș nu poate satisface recercărilor ce i se adresează.

Ba 245—1

CONCURS.

Pe baza articolului de lege LX din 1913 §. 8 se caută

UN PRACTICANT DE NOTAR

în cancelaria comunei Kisapold (Apoldul de jos). Reflectanții sunt rugați a-și înainta ofertele în scris sau a se prezenta în persoană la subscrisul notar până în 25 l. c. Kisapold, la 10 Aprilie 1915.

(Comitatul Szeben.)

VASILIE MUȘOIU,
notar com.

(Pi 2414—2)

Moșie de arândat.

Biserica Sf. Nicolae din Brașov, dă în arândă pe 9 (nouă) ani consecutivi, începând cu 23 Aprilie v. 1916:

Moșia Meteleu-Lipănescu din plasa Câmpului, Jud. Buzău, România

prin licitare publică verbală, admise fiind și ofertele închise. Licitarea se va ținea Luni în 20 Aprilie v. 1915 la 10 ore a. m. în sala de ședințe a comitetului parohial dela Biserica Sf. Nicolae din Brașov. Ofertele închise, însoțite de o garanție provizorie în sumă de 5000 (cinci mii) Lei, se vor trimite la adresa presidentului Dr. Vasile Saftu, protopop, sau i se vor preda în sala de ședințe înainte de începerea licității.

La cerere trimitem condițiile generale pentru arândarea moșiei.

Comitetul parohial dela Biserica rom. ort. răs. Sf. Nicolae din Brașov.

Dr. Vasile Saftu, protopop, Ioan Prișcu, paroh,
prezident. secretar.

(Co 2411—3)

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

magazin de pardesiuri
pentru dame.

ARAD, bulev. Andrássy 8.

Vis-à-vis de intrarea bisericii Minorităților.

Noutățile noastre:

Pardesiuri negre și tegethoff
Rocuri moderne
Sacco Cottelen
Pardesiuri coțcate
Rocuri de mătase
Pardesiuri pentru fete și copii
Costume negre și tegethoff
Costume în culori
Costume pepita
Jupoane moderne
Talii de mătase
Talii moderne
Talii de doliu
Pardesiuri de gumă.

Prețuri fixe.

Telefon 855.

: Fiți atenți la firmă! :

(Go 2384—6)

Aviz!

La pepinieria „Domeniului din Bobâlna” se află de vânzare în primăvara a. c. următorii altoi de viță americani și viță americană.

20.000 buc. altoi de vie de un an cl. I. altoiți pe Rip. x Port. (Gloir de mont Pelier) cu rădăcină din următoarele varietăți. Jardovan Urias, Furmint, Oporto negru, Madeleine Royal, Royal-Wineyard, Chasslas alb, Chasslas roșu, Muscat-ottonel, Slancamenca și mestecată, cu 160 cor. per 1000 buc.

5000 buc. viță americană nealtoită cu rădăcină de un an cl. I. Rip. x Port. (Gloir de Mont Pelier) cu 10 cor. per 1000 buc.

100,000 buc. viță americană nealtoită fără rădăcină cl. I. Rip. x Port. (Gloir de Mont Pelier) în lungime de 120 cm. și dela 6 mm. în sus groasă cu 15 cor. per. 1000 buc.

100,000 buc. viță americană nealtoită fără rădăcină cl. I. Rip. x Port. (Gloir de Mont Pelier) în lungime de 40 cm. și dela 6 mm. în sus groasă cu 5 cor. per 1000 bucăți.

50,000 buc. viță americană fără rădăcină cl. I. Rip. x Berlandier nealtoită în lungime de 40 cm. și dela 6 mm. în sus groasă, cu 6 cor. per 1000 bucăți.

Atât altoi de vie cât și viță americani e foarte frumoasă, bine dezvoltată și neatinată de gheață, varietățile sunt curate pentru cari garantăm.

Doritori de-a cumpăra să se adreseze la jos semnata administrație, unde vor afla și condițiunile de vânzare.

Administrația:

„Domeniului din Bobâlna”
up. Szászváros (Hunyad m.) Bábolna

Mil de inși

binecurvântă mijlocul nutritor de întărire

„Kárpátia”

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai crâncenă tuse.

„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boalelor de astmă, răgușeală, constipație, precum și la boale de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.

1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de 700 grame cor. 5.—

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrului Nr. 16.

(Ho 1846—30)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de
cocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,

Piața Andrássy, colțul Salacz utca

Telefon 1059.

Telefon 1059.

(Ga 2270)

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1914. 15 Martie	ACTIV	1915. 7 Martie	14 Martie
210 461 256	153 819 256 } stoc { aur (monete) . 153 996 712 — } „ (lingouri) . 140 000 56 642 000 } metalic { trate și disponibili consid. ca aur 66 536 909	218 122 968	220 673 621
645 369	Argint și diverse monede	836 165	733 026
179 997 823	Efecte scontate	222 195 856	227 377 283
48 623 186	{ 28 605 000 Impr. pe ef. publice 29 616 400 42 135 500 Impr. pe ef. publ. în ct. crt. 49 399 600 25 018 186 17 117 314 din care nu s'au ridicat lei 23 236 108 26 163 497	55 683 713	55 779 897
11 924 059	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901) in ent crt pe bonuri de tezaur 4% aur (1914)	11 273 958	11 273 958
11 999 674	Efectele Capitalului social	158 110 667	163 110 667
16 933 877	Efectele fondului de rezervă	11 546 075	11 546 075
4 070 281	„ „ amort. imobil. mobil. și mașinilor	16 559 777	16 554 777
6 603 672	Imobile	3 996 281	3 996 281
1 023 302	Mobilier și mașini de imprimerie	6 733 989	6 733 989
885 406	Cheltuieli de Administrațiune	1 096 439	1 096 439
150 314 392	Efecte și alte valori în păstrare	651 385	840 781
130 096 048	Bonuri de tezaur 4% aur în gaj p. Imprum. Statului	130 604 816	130 167 716
8 669 442	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	200 000 000	200 000 000
20 982 729	Conturi curente	162 880 925	163 178 528
33 654 794	Conturi de valori	41 565 137	39 818 444
836 885 312	Conturi diverse	23 047 746	22 822 735
		30 834 766	28 699 541
		129 574 063	130 403 758
	PASIV		
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
26 818 268	Fond. de rezervă	39 402 565	39 426 425
5 309 358	Fondul amort. imobil. mobil. și mașinilor	5 687 346	5 687 346
416 879 000	Bilete de bancă în circulațiune	606 96 972	612 764 837
2 439 953	Dobânzi și beneficii diverse	3 152 769	3 479 060
26 469 215	Conturi curente și recipise la vedere	54 438 828	54 245 915
280 410 440	Efecte și alte valori de restituit	493 485 741	493 346 244
56 559 078	Conturi diverse	81 476 442	83 453 981
836 885 312		129 574 063	130 403 758

Taxa: Scont 6%. Dobânda 7%.

Radó Gyula

prăvălie de confecțiuni
pentru dame în ARAD.

!

Noutăți în

COSTUME

din cottelen, pepita și alte stoffe
la modă cu cel mai bun croi,
acum dela 35 coroane în sus.

!

JACHETE

după moda cea mai nouă.

Jachete scurte,
Capoate de sport,
Jachete de mătăsă,
Capoate albe,
Pardesiuri pentru copii,
Haine pentru fetițe,
Talii,
Halate
Fuste,
Mantale de lister și gumă

în asortiment extraordinar.

!

Bluze și haine de doliu.

Prețuri fixe! Telefon: 238.

(Ra 2376)

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hainele de pânură și de mătăsă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic Szeged.

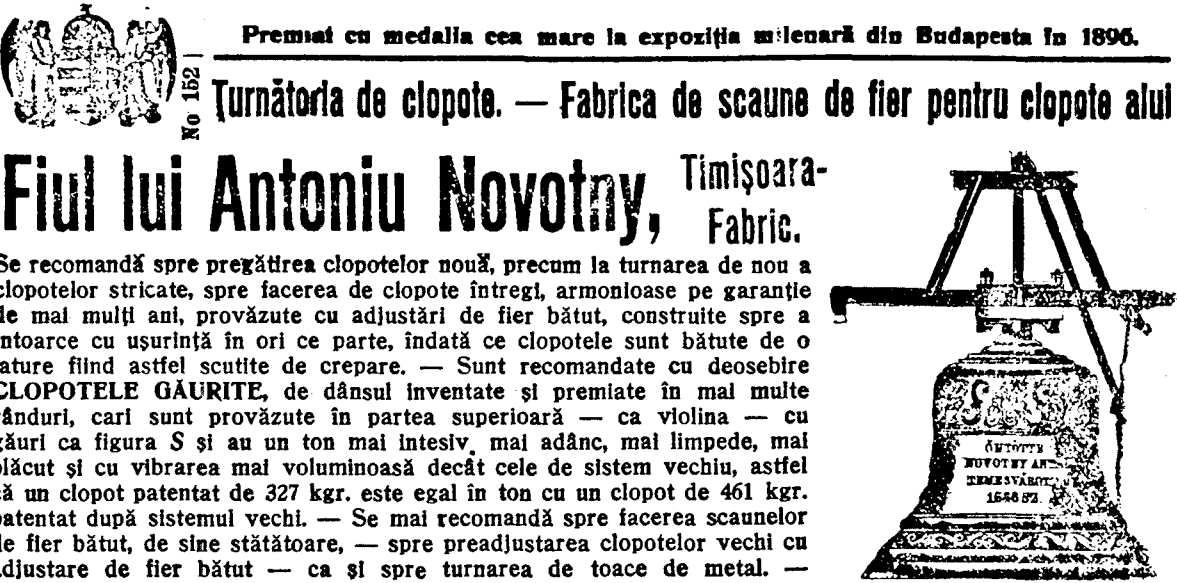
TELEFON: 994. Prăvălie și stabiliment principal: str. Laudon, nrul 9., colțul pieței Valeria. (Lu 2106) TELEFON: 994.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorla de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

FRĂȚII ZSIBRITA

Intreprindere pentru zidiri și fabrică pentru articli de ciment.

VERSECZ (Vârșet), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. public că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de piatră vântată pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlăie pentru porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asfalt și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iesle din betou de fier, stâlpi, trepte stabile și atârânătoare din ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în bransa de ciment și asfalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu
:-: plăcere la dispoziție cu oferte. :-:

